

KONST | RECENSION

Spännande spökbilder och smart design på småländska Vandalorum

PUBLICERAD 2023-01-07

Vy från Sigrid Sandströms utställning "Under tiden" på Vandalorum. Foto: Patrik Lindell

Den betydelsefulla målaren Sigrid Sandström och den prisbelönta designern Pierre Sindre är utställningsaktuella på Vandalorum i Värnamo. Det blir överraskande starka möten för Birgitta Rubin.

Utställningar

"Sigrid Sandström: Under tiden"

Lada 1

"Pierre Sindre: Bruno Mathsson-priset 2022"

Formladan

Vandalorum, Värnamo. Utställningen visas till 10/4 respektive 26/2.

Sigrid Sandström har länge haft rykte om sig som en suveränt skicklig målare, inflytelserik professor på Konsthögskolan 2010-20 och förankrad i ett nordiskt landskapsmåleri som med åren blivit allt mer abstraherat. Själv har jag noterat hur väl hon behärskar sina medel men ändå varit kallsinnig till hennes konst, som känts lite torr och osinnlig.

Fram tills nu. Hennes nya utställning "Under tiden" på Vandalorum är både överraskande och överväldigande – ett

måleri som pulserar av liv, mjukt svängigt och sensuellt. Därtill tredimensionellt, på riktigt. Målningarna i serien "Janus" hänger fritt i rummet, med linor från taket, och visar sig vara målade på såväl fram- som baksidan.

Det upptäcker man först efter att ha kryssat igenom den hängande skogen av målningar, vänt i änden av rummet, för att möta det som uppenbarligen är dukarnas framsida.

Wooow! Från detta håll är gestiken och de abstrakta färgsjoken påtagligt mer intensiva, dominerade av knallröda, aprikosfärgade och klarblå skikt. Min favorit är "Janus (Tracks)" med en virvelvind av trådar i olika blå nyanser, som snor sig runt två mindre klotformer och över ljusblå, gråspräckliga och svarta partier.

BILDSPEL ↗

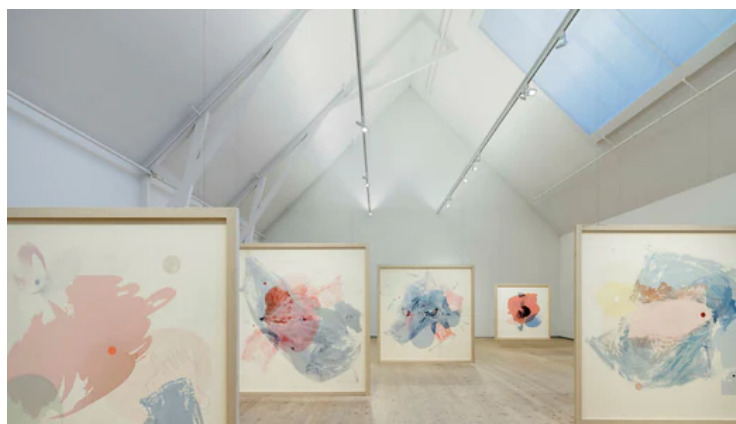
Bild 1 av 2 Sigrid Sandström, "Janus (Tracks)", 2022.

Foto: Patrik Lindell. Courtesy Cecilia Hillström Gallery

Baksidan, som Sandström alltså har vänt framåt i hängningen, är betydligt blekare i färg. En förutsättning för denna dubbelsidighet är hennes övergång från en slät polyesterduk till en rå bomullsduk, där akrylfärgen sipprar igenom den obehandlade ytan.

I ett videoklipp från en intervjufilm på UR play beskriver konstnären sitt experimentella arbetssätt, där färgen appliceras med diverse tryck-, håll- och skraptekniker. Och i en pedagogisk väggtext med rubriken "Bakom framför" avslöjar hon upprinnelsen till det förlösande, tvärsidiga greppet.

Det började 2020 med en misslyckad bild, som hon i frustration vände mot väggen – men plötsligt såg "nya möjligheter med den dämpade färgen som läckt genom duken, en spöklik bild som sköt ut från andra sidan".

tio meter i takhöjd, krävde ett rumsligt förhållningssätt.

Sandström har vänt på sina dukar förut, hängt dem bakochfram på väggen eller lagt dem ner med baksidan uppåt och spänramen synlig. Men nu visar hon för första gången dukens båda sidor samtidigt, utan störande kilar eller tvärsålar på ”avigsidan”. Därmed poängteras att ingen flank är mer värd än den andra.

Sigrid Sandström lyckas verkligen med utmaningen att bemästra salens enorma volym – upplevelsen blir både visuell och fysisk, eftersom man kan cirkla runt tavlorna, liksom skulpturer.

Särskilt intressant är att närstudera den slumpmässiga ”spökbild” som uppstår på baksidan. Där har konstnären oftast bara gjort små men pricksäkra tillägg i oljepastell och oljekrita, huvudsakligen mindre cirkelformer som hon kallar ”fokuspunkter” för rumslik orientering.

Tidigare störde jag mig på de strama kryssformer som hade en liknande funktion i Sandströms målningar. Men dessa olika stora prickar kan med fördel tolkas som himlakroppar; månar, solar eller andra planeter, svävande i färgrymderna.

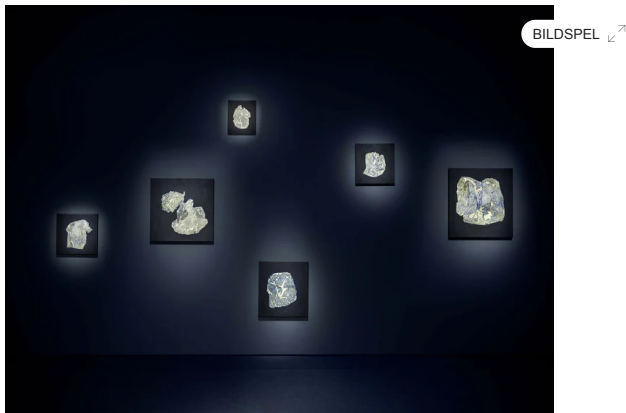

Bild 1 av 3 "Reminiscence", installation av Sigrid Sandström, 2022.

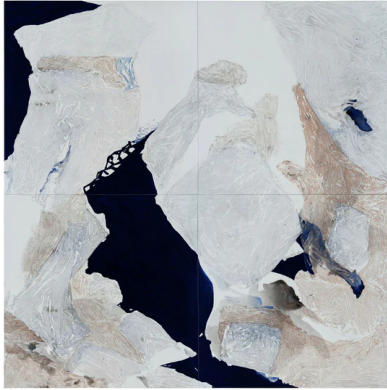
Foto: Patrik Lindell

I mitten av salen finns ett litet hus, ett nedsläckt rum i rummet. Där visas installationen "Reminiscence", en serie målningar med punktbelysta stenformationer. De gråsilvriga bumlingarna framträder mot en mörkblå bakgrund, samma färg som på väggar, tak och golv. Även här uppstår en känsla av att formerna svävar i rymden, liksom meteoriter. Nära inpå gnistrar de i mörkret, en effekt av mineral i färgen. Väckande vackert och stämningsmättat.

Genom dörröppningen skymtar utställningen största målning, den fyrdelade "Bygone", med det monumentala måttet fyra gånger fyra meter. Det är det enda verket med en synlig koppling till det storskaliga och karga glaciärlandskap som Sandström utforskade i början av karriären.

Men i "Bygone" saknas en horisont, vyn är sedd från ovan, som från ett drönarfotografi. Mitt bland de föreställda

snövidderna öppnar sig stora, blåsvarta partier, likt isfria, svindlande havsdjup. Klimatkrisen tränger sig på med kraft.

BILDSPEL ↗ ↘

Bild 1 av 2 Sigrd Sandström, "Bygone", 2021.
Foto: Courtesy Cecilia Hillstrom Gallery

Även baksidorna i serien "Janus" kan ge associationer till jordskred och smältande glaciärer. En högst angelägen klimatkonst. Ändå är det måleriet som process, en plats i sig, som Sandström främst framhåller. Framför målningen "Bygone" finns ett podium med en hög stela tygtrasor, som är obegripliga för dem som skippar väggtexterna. Men det är dessa trasor som hon har dränkt in i färg och pressat mot dukarna för att få fram ett avtryck, som väcker föreställningar om bergarter med skiftningar av olika mineraler.

Oavsett tolkning så är detta en storartad utställning, av en konstnär som generöst delar med sig av alla sina knep, som outtröttligt vänder och vrider på måleriets många möjligheter.

Vandalorum i Värnamo slog publikrekord 2022, trots pandemin i början av året. Det beror säkert på kombinationen av en utmärkt restaurang, välsorterad designshop och utbudet av flera parallella utställningar. Alltid både konst och design, just nu även Bruno Mathsson-pristagaren Pierre Sindre i Formladan och i den tredje "ladan" en tänkvärd, mindre installation av den danska konstnären Maria Bang Espersen.

Formgivaren Pierre Sindre var tidigare obekant för många med mig men även han en glad överraskning. Sindre (född 1974) har mest arbetat med offentliga miljöer och att han är en driven inredningsarkitekt märks i den sammanhållna presentationen. Allt badar i citrongult; golv, podier, skärmar, och i mittgången tronar en fräsig sportbil.

Det är en Super Seven, en replika av den engelska sportbilsmodellen Lotus Seven, formgiven på 50-talet. Enligt katalogen älskar Sindre att meka med denna bil – och i hans design lär det gå att spåra detaljer från bilens formspråk och finurliga tekniska lösningar.

Väl grabbigt men det roliga med denna utställning är att Sindre redovisar inspirationskällorna intill sina egna föremål. Liksom nästan alla formgivare är han påverkad av traditionen, allt ifrån shakermöbler till stolar och bord av 1900-talsmästarna i Sverige och Danmark. Mer originellt är hans förtjusning i saker som blyertspennan och ett galler till en golvbrunn, som går igen i en bordsskiva. Och den bekväma, stiliga fåtöljen "Dandy" är influerad av Palmgrens klassiska rottingväska, därtill baljfåtöljer i rokokostil.

Möbler till offentliga miljöer måste vara hållbara, funktionella och lättskötta, vilket understryks i prismotiveringen: "Med stark formkänsla och esprit utvecklar Sindre en slitstark skönhet för alla". Juryn lyfter även fram hans "fyndiga lösningar för skötsel och underhåll".

Bild 1 av 3 Fåtöljen "Dandy" av Pierre Sindre för Gärsnäs 2017.

Foto: Lennart Durehed

Här finns exempelvis en karmstol där klädseln är fäst med tryckknappar och en annan med dragkedja bak på ryggbrickan. Det gör tyget enkelt att tvätta, laga eller byta ut och förlänger möblernas livstid.

Den lätta, stapelbara stolen "Sindre" för Källemo tar ändå priset. Den har fyrkantsstål i konstruktionen och vid stapling höjs traven bara någon centimeter. Sitsen i läder är finast och för bättre stabilitet går benen att koppla ihop i långa rader. Likaså armstöden på karmstolen, som fått ett mjukt "fodral" i läder att trä över metallen. Vid föreläsningar kan dessutom ett nätt sidobord hakas på stolen. Så smart, smäcker och snygg!

Efter denna uppvisning är Pierre Sindre ett namn att minnas.

[Här kan du läsa fler konstrecensioner.](#)

TEXT

Birgitta Rubin